СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Ч. 303. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 30-го ГРУДНЯ 1948. No. 303. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 30, 1948. VOL. LVI.

ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ВИРЯТУВАНО ЛЕТУНІВ З ЛЕДОВОЇ ГОРИ В ҐРЕНЛЯНДІЇ

Вашинґтон, 28 грудня. — Дванадцятьох летунів, які від 9 грудня опинилися на вершку ледової гори в Ґренляндії, вирятувано при допомозі транспортового літака Сі-47. Цей літак мав прикріплені лещети ("Ski"), а для легчого вилету вгору був посилений ракетовим пружиновим приладом. Після того, як Сі-47 осів на леді, 12 летунів всіли на нього і виїхали несподівано вгору, хоч впродовж трьох тижнів роблено всякі інші спроби видістати їх з небезпечного положення. Команда маринарки вислала минулого тижня літаконосець Сайпан, який одначе не доїхав ще до Ґренляндії, а тепер повертається домів. Полк. Балчен виїхав транспортовим літаком Сі-54 з Винипеґу і прибув до летунської бази Блує Вест Ейт, але в міжчасі Сі-47 вирятував уже розбитків. Вони находяться в дорозі до Злучених Держав і незабаром місто Ню Йорк привітає їх в себе як героїв.

Вирятування розбитків з вершка ледової гори вважається за великий осяг в історії летунства. Від часу, коли летуни опинилися серед снігів, за ними висилала американська летунська команда рятункові виправи. Коли їх віднайшли серед ледів, від тоді роблено всякі зусилля, що[illegible] нести їм допомогу з американської бази Блує Вест Ейт у південній частині Ґренляндії. З літаків спущено їм харчі, бездротний телеграф й інші прилади. Бездротним телеграфом вони давали знати летунській базі, що їм потрібно і так вони пережили три тижні, доки не наспіла рятункова виправа на Сі-47.

МАРШАЛ ВИЙШОВ ЗІ ШПИТАЛЮ.

Вашинґтон. — Секретар стейту Джордж К. Маршал вийшов уже зі шпиталю Ріда, де він перед трьома тижнями піддався операції нирок. Він поїхав на дальше видужання до свого дому в Пайнгорст, у стейті Норт Каролайна. З огляду на старший вік Маршала годі наперед сказати, коли він подужає настільки, щоб наново обняти обовязки секретаря стейту.

НЮ ЙОРК МОЖНА ЗНИЩИТИ 10 АТОМОВИМИ БОМБАМИ — ҐРОВС.

Ню Йорк. — Теоретичне знищення міста Ню Йорку описує лютенант ген. Леслі Р. Ґровс у січневім виданні журналу „Космополітан". Ґровс був головою тайного Проєкту для виробу першої атомової бомби підчас війни. Він приходить до висновку, що можна нанести безповоротної шкоди найбільшому в світі містові [illegible] однією атомовою бомбою. [illegible] можна доницувати його другою, третьою, сьомою бомбою, а вже цілковито знищити десятою. Ґровс вірить, що знищення міста Ню Йорку буде першою воєнною ціллю ворога.

ДЕМОКРАТИ ЗБИРАЮТЬСЯ В СТОЛИЦІ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНҐРЕСУ.

Вашинґтон. — Провідники Демократичної партії в конґресі здавна підготовили пляни на здобуття палатної комісії правил, яка вирішує, які справи мають прийти на денний порядок нарад конґресу. Вони скликали вже своїх партійців на наради, заки ще конґрес збереться наступного тижня. Тому, що палата репрезентантів має 435 членів, не легко перевести повну дискусію над якоюсь справою, коли накопичено багато справ. Демократичні провідники призадумуються тепер над тим, як би то перепустити як найбільше справ на денний порядок, а водночас не обмежувати свободи слова конґресменам. Щоб це осягнути, появився проєкт, щоб збільшити саму комісію і там передискутувати справи, заки вони підуть до доскусії в повній палаті.

ВИПРОБОВУЮТЬ АТОМОВУ ЕНЕРҐІЮ ДЛЯ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

Шікаґо. — Комісія Атомової Енерґії оприлюднює, що підприємство Вестинґгавс Електрик Корпорейшен дістало контракт для зладження досвідної атомової машини для порушування воєнних кораблів. Управитель відділу Вестинґгавзу в Шікаґо, Алфонс Тамаро, каже, що проєкт буде виконаний на спілку з двома лябораторіями, однією в Шікаґо, другою в Питсбурґу. Тамаро виявив, що потрібні матеріяли для такої побудови дасть Бюро Кораблів департаменту фльоти. Погляд департаменту маринарки на цю справу такий, що машина викличе переворот в морській війні, бо тоді кораблі можуть перебувати безупину на морю. Це відноситься теж і до субмарин.

ПІСОК НА МІСЦЕ ОЛИВА ПРИ ВИРОБІ КРАСКИ.

Ню Йорк. — Пісок заступає тепер місце олива при виробі фарб, як це оприлюднює підприємство Нешенел Лід Компані. Тому, що оливо є одним з важливих стратеґічних матеріялів, потрібним до втримання електричних батерій, нове відкриття вважається цінним для посилення оборонних засобів країни.

ПІВТОРА МІЛЬЙОНА НА БІБЛІОТЕКУ В БОСТОНІ ВІД ВУЛИЧНОГО ПРОДАВЦЯ.

Бостон. — Джан Деферарі, колишній мандрівний і похатний торговець овочами, дарував нових $500,000 на Прилюдну Бібліотеку в Бостоні. Минулого року він дарував $1,000,000, а коли показалася потреба, він додав ще причинок. Деферарі має тепер 85 літ життя. Він почав свій бизнес продажем овочів по хатах, розносячи їх в кошику. Пізніше замінив кошик на віз, запряжений конем, а накінець закупив будинок в околиці Бібліотеки для продажу овочів і городини. Тому, що книжки, які він найшов у Бібліотеці, дали йому підставу до знання, як поширити бизнес, він тепер віддячується Бібліотеці книжним дарунком.

Критику московської політики вважають за вистріл Трумана проти Советів

Вашинґтон, 28. грудня. — Після того, як президент Труман відмовився дати ширше вияснення на вислови в своїй промові в Канзас Сити, у якій він ствердив, що то советські лідери є головною перешкодою миру в світі, появилися різні голоси критики цієї промови. Урядові чинники в департаменті стейту стверджують, що президент не порозумівся з ними наперед про текст промови. Дипломати обговорюють замітку Трумана, наче б дехто з московських провідників хотів миритися з Америкою. Вони кажуть, що немає вістей про те, наче б у Кремлі було якесь розходження між членами Політбюра. Провідники американської закордонної політики є того переконання, що замітки президента були тільки „вистрілом" проти Советів і не принесуть практичної користи саме в часі, коли йдуть приготування до переговорів з Советами в справі миру з Австрією.

З Москви наспіли вісті про коментарі в Советах на промову Трумана. Американський кореспондент. Джозеф Нюман, твердить, що в Москві ніхто не знає, які то „провідники" хочуть миру з Америкою. Якщо такі є, то тільки один президент може їх знати, бо навіть америк[illegible]басада їх не знає.

УКРАЇНСЬКИЙ КОЗАЦЬКИЙ ХОР У ВЕНКУВЕРІ.

Венкувер, провінція Британ Колумбія у Канаді. — Український Козацький Хор зорганізований тут новоприбулим артистом - співаком західноевропейських опер, П. Стефаником, під управою широко відомого в мистецьких колах диріґента Віктора Ільчука. У репертуар хору входять пісні світські й церковні. За короткий час існування Українського Козацького Хору дано ряд концертів між своїми й англійцями. („Український Голос").

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ВІДТЯГАЮТЬ ДИВІЗІЮ ВІЙСЬКА З КОРЕЇ.

Вашинґтон. — Команда армії оприлюднила вістку, що відтягає Сьому Дивізію піхоти з південної Кореї згідно з умовою, заключеною з Советами, щоб „забрати війська з цілої Кореї так швидко, як це тільки можливе". Дня, в якому це станеться, не подано, зате сказано, що дивізія забереться до Японії і так прийде з допомогою тамошній американській команді, бо можна буде забрати з Японії Одинадцяту Повітряну Дивізію і перевезти її до табору Кембел у Кентокі. Панує здогад, що в Кореї останеться ще 30,000 американських вояків.

СКЛАДЕНО КОМІСІЮ ДЛЯ НАЛАДНАННЯ СПОРУ МІЖ НІКАРАҐВОЮ Й КОСТА РІКОЮ.

Вашинґтон. — Остаточно складено комісію з пяти членів для наладнання військового спору між середньо-американськими республиками Нікараґвою й Коста Рікою. У склад комісії ввійшли представники: Арґентини, Злучених Держав, Мексика, Бразилії й Кольомбії. Комісія дістала інструкції від Організації Американських Держав для провірки положення й наладнання спору. Інструкції обіймають 4 точки. Головою комісії є арґентинець Енріке Кромінас, амбасадор до Злучених Держав.

ПЕРША КОЛЯДА НА ЦІЛІ З.У.А.Д.КОМІТЕТУ.

Филаделфія, 29. грудня. — Український Проґресивний Клюб у Филаделфії перший зголосив свою коляду на 300,000-ний фонд ЗУАДКомітету для допомоги скитальникам, призначуючи на ту ціль $250. Крім того члени цього Клюбу підуть з колядою по домах.

СКРИТОВБИВСТВО ПРЕМІЄРА ЄГИПТУ

Каїро, Єгипет, 29. грудня. — Вчора в год. 10-ій рано тут вбито премієра країни, Нокраші Пашу. Вбивства доконав студент ветеринарії, Агмед Гассан, член музулманського братства, поставленого премієром поза законом в дні 8-го грудня. Вбивця, вбраний в уніформу поліційного лейтенанта, поздоровив премієра при вході до будинку міністерства внутрішніх справ, витягаючи рівночасно пістолю, з якої віддав 6 вистрілів, з того 5 влучних. Опісля він сам приложив собі пістолю до голови наче б хотів поповнити самогубство, але його в тій хвилині схопила сторожа. Негайно після вбивства Нокраші Паші, король Фарук доручив премієрство та створення нового уряду Ібрагімові Абдуль Гаді Паші, що доручення прийняв.

Н. Й. Таймс знову про визвольну боротьбу в Україні

Ню Йорк, 29. грудня. — Ню Йорк Таймс в сьогоднішньому виданні знову віддав місце згадці про визвольну боротьбу в Україні проти большевизму, друкуючи цим разом на редакційній сторінці листа Джозефа Яцківа з Ню Йорку. Нав'язуючи до надрукованого недавно в цій самій газеті інтерв'ю з п-нею Ребет про Українську Повстанчу Армію та її широко закроєну боротьбу за самостійну і демократичну Україну, автор листа підкреслює потребу для американців основніше познайомитися з внутрішніми проблемами Советського Союзу, „серіозно скомплікованими сепаратистичними рухами деяких республік, в першу чергу України". Автор в дальшому пише: „Советський Союз (як і царську Росію) ми повинні вважати штучним конгломератом різноманітних народів, заставлених силою приступити до цього союзу. Цей факт мало відомий в Америці, тому, що наша опінія є переважно під впливом російських істориків, які — білі вони, чи червоні — обороняють інтеґральність російської імперії, засуджуючи всі визвольні рухи поневолених в СССР народів. Проте, ми повинні мати свою власну думку в тих справах, згідно з нашими демократичними принціпами та пошаною до волі". На закінчення автор листа ствердже, що Ню Йорк Таймс, друкуючи згадане інтерв'ю „дав добрий вклад для інформації наших громадян про україн. підпольний рух.

МР. КАРУЗІ ВЕРНУВСЯ З ЕВРОПИ.

Ню Йорк, 29. грудня. — Минулого тижня вернувся з Европи голова урядової Переселенчої Комісії. Уго Карузі, що їздив в справі приспішення справности урядової машини для переселення 205,000 скитальників до ЗД на підставі нового закону. На черговій конференції добровільних допомогових агенцій, що уповноважені співпрацювати для здійснення цего закону, член урядової Комісії, Мр. О'Коннор, заявив, що вже в найблищому часі урядові переселенчі бюра будуть відкриті в британській зоні та в Австрії і Італії, що будуть допомічні для переселенчої централі у Франкфурті.

ВАЖЛИВІСТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ЮГОСЛАВІЇ.

Білгород, Югославія, 29-го грудня. — Невелика кількість акредитованих в цій столиці західних дипломатів вважає, що негайна американська допомога для збунтованої проти Советського Союзу і його сателітів Югославії могла б мати рішальне значення для дальшого розбиття советського бльоку. Під цим оглядом на окрему увагу заслуговує передвчорашний виступ Тіта в парляменті зі заявою, що країни советського бльоку не додержують своїх господарських договорів з Югославією, головно щодо достави стратеґічних сирих матеріялів та машин, необхідних для успішного виконання югославського чотирорічного господарського пляну. Тіто при цьому відверто заявив, що він готовий звернутися за допомогою до західних країн. Випадок з Югославією переконує виразно теж всіх інших советських сателітів, що Росія бажала б обернути ці країни в свої колонії та застосовує до них санкції, як вони на це не погоджуються.

БАРКЛІ ГОСТЕМ ПРЕЗИДЕНТА ОРІОЛА.

Париж, 29. грудня. — Сенатор Албен В. Барклі був вчора гостем президента Франції, Вінсента Оріола. Раніше сенатор був приявний на нарадах Комітету Міжнародного Парляментарного Союзу.

УКРАЇНСЬКІ КОЛЯДИ В ЕСПАНСЬКОМУ РАДІО

Мадрид, 25. грудня. — Українське Студентське Товариство „Обнова" в Мадриді повідомляє, що хор цего товариства виступить з концертом колядок в еспанському радіо. Концерт передаватиме на коротких хвилях висильня „Радіо Еспанья" в днях 6-го і 22-го січня в год. 7:30 ввечорі, середньо-европейський час (2:30 після полудня в Ню Йорку).

ДОГОВІР В СПРАВІ МІЖНАРОДНОЇ КОНТРОЛІ РУРЩИНИ

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ДОГОВОРИЛИСЬ, ІҐНОРУЮЧИ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ.

Лондон, 29 грудня. — Злучені Держави Америки, Велика Британія, Франція, Бельгія, Голяндія і Люксембурґ видали вчора спільне повідомлення про договір встановити міжнародну владу, що необмежений період часу контролювала б промисловість Рурського басейну та подбала б, щоби ця промисловість була використана виключно для мирних цілей. Договірні країни рівночасно висловлюють надію, що цей договір причиниться до ще тіснішого зв'язку між европейськими країнами, „включно з демократичною Німеччиною". Рівночасно з договором, що для своєї повносильности має ще бути ратифікований урядами договірних країн, проголошено теж вияснювальний комунікат, що має силу 6-державних постанов щодо їхньої політики для майбутнього господарства Німеччини. Договір і комунікат проголошено рівночасно в Лондоні, Вашинґтоні, Парижі, Брюселі, Газі, Люксембурзі та у Франкфурті над Майном. В договорі не має згадки щодо майбутньої власности рурської промисловости ані щодо співпраці Советського Союзу в цій контролі. В комунікаті, що вже був апробований урядами договірних країн, [illegible] про встановлення Міжнародної Рурської Влади та інших агенцій, які матимуть за завдання: забезпечити роззброєння і демілітаризацію Німеччини; піддержувати відбудову европейських країн, включно з демократичною Німеччиною; та скріплювати тісний зв'язок господарського життя европейських країн, що єдине може запевнити мир і добробут Европі.

ЛИСТ УКРАЇНСЬКОГО ЕПИСКОПА "ДОКАЗОМ ВИНИ" КАРДИНАЛА

Будапешт, 29 грудня (АП). — У зв'язку з вчорашнім повідомленням про арешт кардинала Мінсенті, мадярське комуністичне міністерство внутрішніх справ проголосило сьогодні, мовляв, воно має докази, що кардинал був „шпигуном". Одним з тих „доказів" мав би бути лист єпископа української греко-католицької дієцезії в східній Словаччині про положення в Советському Союзі. В повідомленні міністерства говориться про знайдення „таємних документів" в підвалах кардинальського палацу, стверджуючи рівночасно, мовляв, кардинал мав „признатися до вини". Рівночасно з кардиналом заарештовано інших 12 осіб, між ними священиків і всіляких достойників з оточення кардинала, усіх під закидом „змови проти держави", „зради", „шпигунства" [illegible] грошевих трансакцій. Світова преса продовжує широко коментувати цей черговий удар большевизму проти церкви. Арешт кардинала вважається безпосередньою відповіддю Советів на різдвяне послання Папи Пія, в якому він осудив Советський Союз — не називаючи його по імені — як аґресора та закликав світ до оборонного поготівля, „якщо потрібно, то й силою зброї".

ВІДГОМІН І КОМЕНТАРІ НА ДОГОВІР В СПРАВІ РУРЩИНИ.

Париж, 29 грудня. — Проголошення 6-ма західними державами договору в справі міжнародної контролі промислового басейну Рурщини, вважається тут та в інших столицях одною з найважливіших політичних подій. У Вашинґтоні вважають цей договір великим успіхом французької дипломатії, що заставила Америку вважати Німеччину та Советську Росію за потенційних ворогів. Московська радіовисильня теж поспішилася натаврувати цей договір як „тріюмф американської реакції", стверджуючи рівночасно, що „справедливу розв'язку" рурської проблеми може винести тільки великодержавна контроля, очевидно з рішальним голосом Совєтів. З поінформованих західних дипломатичних джерел натякають, що Москва могла б ще евентуально одержати голос в міжнародній контролі Рурщини, але тільки тоді як вона „переставиться" та змінить своє вороже наставлення і ворожу політику щодо західних країн.

РАДА БЕЗПЕКИ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ІНТЕРНОВАНИХ В ІНДОНЕЗІЇ.

Париж, 29 грудня. — Рада Безпеки ОД прийняла вчора резолюцію, якою домагається від Голяндії негайного звільнення інтернованого президента Індонезької республіки та інших членів уряду, зобов'язуючи Голяндію повідомити про виконання цего рішення протягом найближчих 24 годин. З поінформованих джерел заявляють, що голяндський уряд правдоподібно виконає це домагання.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВІДСТАВКУ ЧІЯНҐ-КАЙ-ШЕКА.

Нанкінґ, 29 грудня. — З поінформованих джерел таки самого китайського уряду заповідають вже швидку відставку маршала Чіян-Кай-шека з посту президента країни, не зважаючи на його опір. Необхідність відставки Чіянґа в теперішньому положенні стверджується вже не тільки в самому уряді, але й в урядовій партії Куомінтанґу. За можливого наступника Чіянґа вважається теперішнього заступника президента, Лі-Тсинґ-ен.

ІРЛЯНДІЯ В ПЛЯНІ МАРШАЛА.

Дублін, 29 грудня. — Вчора тут опубліковано „Білу Книгу", в якій уряд Ірляндії визначує ролю цеї країни в пляні Маршала. Ірляндія плянує свою господарську чотирорічку, в якій крім поправи та скріплення сільського господарства, передбачується теж закросну на широку скалю індустріялізацію.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійського Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГОДІ ЗРОЗУМІТИ

Президент Труман знов заговорив про мир. Нічого дивного, бо ж президент є на те, щоби дбав за мир та це в часі, коли цей мир всюди в світі захитаний, а Злучені Держави у проводі світу. Говорячи про конечність замирення президент згадав за Росію та тих, що сидять на Кремлі, підкреслюючи, що саме через них нема миру в світі. При цьому президент дуже влучно схарактеризував мораль керуючого Совєтами Політбюра, кажучи, що ця "мораль не є ніякою мораллю". Теж сказав правду президент Труман, коли заявив, що Совєти підписують договори і перебирають святочні зобовязання, але їх не придержуються.

Хоч які важкі ці закиди, які президент кинув у бік Совєтів, проте він запевняє, що мир у світі буде вдержаний та що він присвятить тій цілі усі чотири роки свого дальшого урядування.

Миру бажає ввесь американський нарід і президент тільки повторив це, що є загальним бажанням. Проте залишається ще питання, чи цей мир має бути вдержуваний за всяку ціну. Якраз на це звертає увагу навіть Ню Йорк Таймс, що постійно простягає Росії руку до згоди, пригадуючи „нове невільництво", що його завела Москва на сході Европи, згадуючи 13,000,000 вязнів в совєтських концентраційних таборах, як і масові виселювання, які є нічим іншим, а тільки ясним прикладом народовбивства. Що гірше, Ню Йорк Таймс пише, що в цій трагедії є багато "нашої вини", себто вини Злучених Держав та інших демократичних потуг, що допустили до такого сумного стану. Тому годі тепер [illegible]вати руки, так, якби ми були зовсім невинуваті, пише часопис. З цього логічне й моральне заключення, що хоч тепер треба подбати, щоб совєтське невільництво було зліквідоване.

Як ці речі президент Труман міг поминути, коли вже заговорив про мораль і мир, важко зрозуміти. Але куди тяжче зрозуміти президента, коли він знову заговорив про людей на найвищих становищах у Совєтах, що є миролюбні й з якими можна б легко зговоритись. Президент говорив тим разом у такому тоні, що він ці речі добре й певно знає, себто, що не треба мати ніяких сумнівів щодо цього. Справа ця стане ще яснішою, коли читати, що пишуть про це журналісти, які є близько Трумана. Згідно з їх вияснениями нема найменшого сумніву, що президент Труман мав тут на думці Сталіна, того самого, котрого він свого часу згадував, кажучи: "Я люблю старого Йосифа; він порядна людина, але є вязнем Політбюра".

Хто перечитував спогади різних діячів про Френклина Д. Рузвелта, той мусів завважити, як наївно думав цей великий президент про свій вплив на Сталіна, чи взагалі про те, як розвинуться дальші події в Совєтах і які будуть взаємовідносини між Кремлем і демократичними потугами, зокрема з Америкою. А Рузвелт теж мав "експертів", що його інформували про Росію. Одним з таких був, наприклад, амбасадор Дейвис. Але до чого це все довело? Боїмось, чи і президент Труман не має ще й тепер подібних інформаторів, коли далі думає про "добрягу Сталіна".

В безконечній черзі

З ПРИВОДУ АРЕШТУ КАРДИНАЛА МІНДСЕНТІ.

Дня 27. грудня наставлений Москвою комуністичний уряд Мадярщини офіційно повідомив про арешт примаса Католицької церкви в тій країні, кардинала Йосифа Міндсенті, закидуючи йому „змову проти держави", „зраду", „шпигунство" і протизаконні грошеві трансакції на чорному ринку.

Ясно, що в світі, зі самою Мадярщиною і Совєтським Союзом включно, немає такої наївної людини, яка повірила б в слушність цих закидів проти одного з найвищих достойників Католицької церкви. Ці закиди такі самі безпідставні, як і глупі. Під цим оглядом большевики вже навіть не можуть спромогтися на бодай малу оригінальність і повторюють те саме, що від початку встановлення своєї диктатури в Росії та поступовому захопленні поодиноких інших країн, від України почінаючи, а на Чехословаччині кінчаючи, робили в своєму нищівному поході проти церкви і релігії взагалі.

Кардинал Міндсенті є тільки одною з безконечної черги жертв совєтського вандалізму. Під своїм гаслом: „Релігія — це опіюм для народу", большевики в періоді до другої світової війни знищили поголовно духовенство в Україні і зруйнували около 80% великої історичної та архітектурної вартости українських святинь. Після останньої війни українській, тим разом католицькій церкви, знову судилося бути першою жертвою большевицького протирелігійного шалу. Події в Західній Україні та ліквідація там української церкви разом з її ієрархією, великою частиною духовенства і вірних включно, ще в свіжій пам'яті і їх було б зайво повторювати. Відтак ще до недавна українська грекокатолицька церква на Словаччині вже теж засуджена большевиками на загибіль, як це виходить з останніх повідомлень.

Ця сама мученича доля зустріла духовенство і вірних усіх інших країн, що опинилися під большевицьким чоботом. В Польщі, Чехословаччині, Румунії, в Югославії — відомий недавний засуд єпископа Степінача — і тепер на Мадярщині, скрізь та сама історія: безпощадне нищення релігії, церкви і духовенства. Акція обдумана і плянова та скрізь подиктована тими самими причинами: Християнство, християнський спосіб життя діяметрально протилежні до тої злочинної системи, що її названо большевизмом. Ціла дотеперішня історія большевизму переконує, що він може встановитися тільки на трупі всіх тих людських чеснот і досягнень, що схоплені християнською етикою, мораллю та цивілізацією. Тільки на повній руїні всіх віковічних досягнень і традицій може запанувати большевицьке божевілля.

Арешт кардинала Міндсенті в большевицьких умовинах не був для нікого несподіванкою. А проте, він ще і не відомо котрий вже раз потряс сумлінням цивілізованого світу як безконечний з черги злочин большевизму. Стверджується, що навіть нацисти в Німеччині перед війною були б не поважилися положити свою руку на такого найвищого після Папи представника та репрезентанта Католицької церкви. Але з останньої реакції в світі на цей арешт кардинала Міндсенті виходило б, що большевики можуть перерахуватись у своєму вандалізмі, як колись перерахувались нацисти. Світ вже нераз виявив багато, навіть забагато терпіння, але завжди тільки до деякого часу і до деякої міри. Бо одного дня терпіння вривалося і тоді неодмінно приходила справедливість та заслужена кара на злочинців. Християнство перетривало вже майже дві тисячі років і пережило всіх тиранів та вандалів. Воно без сумніву переживе і большевизм, що колись залишиться тільки грізною згадкою та чорною плямою в історії людства. Доля кардинала Степінача та безконечної вже черги інших подібних жертв большевицького варварства можуть тільки приспішити вимір справедливости для большевизму, на злочини якого вже навряд чи можна б видумати досить високу кару.

НЕ ПОТУРАТИ ЗЛОЧИНАМ

Сенатська слідча комісія, яка провірює справу облегшення ген. Клеєм кари, наложеної судом на Ільзу Кох, прийшла до висновку, що ця заміна не була оправдана. На підставі провірених документів комісія вийшла з домаганням, щоб таки найти законні способи, які дали б змогу поставити Ільзу Кох щераз під суд. Вона є жінкою команданта концтабору Бухенвальд у Німеччині, відомого з видавання на цілопалення тисячів невинних жертв. Ільзі Кох, що підтримувала свого чоловіка в його нелюдських учинках, технічно не можна було доказати на суді її участи в подробицях. Сенатська комісія прийшла до висновку, що Ільза Кох заслуговує вповні на назву „звірської жінки", яку їй причеплено й тому вона повинна станути перед американським военним судом. Коли б цього не можна було перевести, тоді треба поставити її перед німецький трибунал. У такому випадку американська військова влада повинна дати всяку підтримку німецькому судові.

Нам не доступні документи, на яких сенатська комісія опирає своє рішення. Але треба вірити що комісія усе добре провірила, коли опрілюднила своє рішення і готова взяти за нього відповідальність. До цього треба додати, що в газетах піднесли голос різні люди, що були свідками злочинів Ільзи Кох. Вони заявляли, що Ільза Кох не дістала кари, на яку заслугуве.

Випадки безкарности прилюдних злочинів або прилюдних скандалів причиняються назагал до заломання засад моралі. Коли за часів президента Ґранта в Злучених Державах прийшло до великого скандалу, в який втягали теж і його особу, він не вагався відверто проголосити заяву: „Жаден винуватець не сміє втечи перед відповідальністю". Ці слова треба пригадати й тепер не тільки у відношенні до заміни присуду над Ільзою Кох, але й до осіб замішаних у шпигунську аферу в Злучених Державах. Коли перед трьома роками трапилася подібна справа в Канаді, там королівський уряд не вагався поставити винуватців перед суд і в такий спосіб прочистити атмосферу серед громадянства. З проголошенням присуду на шпигів, хоч би це були люди, що займали важливі й високі позиції. громадянство зрозуміло, що є гряниці в негромадянській діяльности кожної людини. Ці гряниці це дороговказ, як далеко можна громадянинові потурати негромад[illegible]ятіям; водночас [illegible]ня різного роду [illegible]кі думають, що їм усе вільно і на них ніколи не спаде кара.

З тим звязана теж так звана „інтелектуальна нечесть". От найдеться якась група людей, що живе злудою, що вона своєю мудрістю переросла цілу націю. До такої групи зачисляють себе в Америці, наприклад, ті, що вміли вкрутитися за Рузвелта на найвищі становища при федеральнім уряді й там без вищої контролі допускалися найрізнородніших махінацій на шкоду нації. Маючи в своїх руках доступ до найтайніших документів, вони пересилали ці документи чужинним державам для використання їх проти їхньої власної країни. Коли їх на цьому приловлено, вони просто заперечують правду, будучи дальше під ілюзією, що саме заперечення відверне від них підозріння в злочині.

Потурати злочинам, значить не тільки признавати, що державна влада є слабша від одиниць, які такий злочин сповнили, але теж і признати право громадянства громадській неморальности. П'ята колона, створена саме для захитання моральними підставами нації, підносить тепер крик проти самого ведення слідства, як і проти ставлення винуватців під суд. Тут йдеться не тільки про крадіж документів для ослаблення мілітарної позиції Злучених Держав, але теж і про намагання патріотичних та моральних почувань широкого загалу населення.

Можна бодай жаліти людину, яка сповнила злочин, жаліє свого вчинку і заявляє охоту направити лихо. Одначе для людини, яка не тільки вперто відпекується сповненого нею злочину, але ще хоче вщепити в загал людей переконання, що вона добре робила і має право дальше таке робити, не повинно бути місця на ніяку пощаду. Берім, наприклад, поведінку комуністичної верхівки в Америці. Вона не тільки вживає безприкладного крутійства, але ще й послугується пікетуванням суду й зазивом до мас домагатись від суду залишення обвинувачення проти осіб, поставлених в стан обвинувачення за шпигунство. Якби так сталось, то це [illegible] б комуністичним провідникам дальше безкарно сповняти всякі проступки, застрашувати простодушний загал і наперед забезпечити себе перед судовою відповідальністю на випадок, коли б вони посягнули по найвищу владу в Америці, скинувши наперед правно вибраний уряд.

Злучені Держави ще не мають добрих законів проти деяких політичних злочинців, а й не було досі потреби такі закони вводити. Та це ще не значить, щоб людина мала моральне право сповняти такі політичні й моральні злочини і присвоювати собі право до безкарности.

Шпигунські афери в Канаді й Злучених Державах дають громадянству в обидвох країнах багато матеріялу до думання, коли застановляться, хто це вчить зради своєї країни і для чиєї користи.

Микола Кокольський.

Про вину і кару і ще дещо

Треба вислухати ще й другу сторону, щоб могти видати справедливий присуд чи осуд, казали старинні римляни, відомі зі свого тонкого відчування права і справедливости.

Та буває так, що обвинувачена людина не може бути переслухана, бо вже стоїть перед Найвищим Трибуналом. Тоді свідчать за неї факти, слова, обставини, живі свідки і т. п.

Є в нашій історії чимало таких постатей, які дехто ставляє дуже високо, а дехто ні. Клясичним прикладом цього може бути навіть гетьман Богдан Хмельницький, якого один історик порівнює з Кромвелем, другий відмавляє йому дипломатичного хисту, а третій характеризує його як галицького дядька що почуває себе меншевартим в обличчі пана. Та факт, що Хмельницький перекував у короткому часі затурканих гречкосіїв на воїнів, що завзято й переможно громили ворогів на полі бою. Якраз це лягає великою вагою в його користь на суді історії.

В українській історії останніх літ вибиваються особливо дві трагічні постаті, а то Хвильовий і Скрипник. Щоб видати про них осуд, мусимо взяти під увагу ті всі обставини, серед яких формувалася їх психіка. В першу чергу маймо на увазі, що царська Росія окрадала українську душу, а плекала малоросійську. Робила це вона впродовж яких 250 літ. Російського інтеліґента не обходило національне питання. Воно для нього не існувало. Ціла його духова істота поринала в проблеми економічно-соціяльні та етично-моральні. Російська суспільність роїться від різних типів революціонерів усякої масти, від усяких „іскателів" правди до нігілістів і Распутиних включно. І от у тій малоросійщині, у російським хаосі партійного сектанства, у сліпім догматизмі всякого роду доктрин, формувалася на Наддніпрянщині душа пересічного українського інтеліґента. Їх українство не випливало з глибин душі, не було тим трівким фундаментом, на якім належало будувати національну державу, коли прийшов розвал московської імперії. То була малоросійщина. Пересічного українського інтеліґента не так інтересувала будова української держави, а більше питання, чи економічно-соціяльний лад буде по рецепті його партії, не добачуючи, що цей держави ще нема. Ілюстрацією тієї ментальности можуть бути слова старшини української армії, що серед гурту українських вояків у 1918 р. заявляв катеґорично, що як Україна не буде збудована по програмі його партії, то краще хай її загалом не буде. А большевики підходили тоді вже до Збруча. Українство, що в перших днях революції проявляло себе в українізації військових частин, було соломяним вогнем. Національна психіка не родиться через ніч. Її треба виховувати десятками літ. Навіть тогочасні керівники молоденького державного організму не все сто-

(Докінчення на стор. 3-тій)

ОЛЕКСІЙ АНДРІЄНКО.

ДРЕЗДЕН „СОВЄТСЬКИЙ"

(Будні совєтської окупації)

11)

В наслідок того, сумної слави, „бою", всіх корів було перестріляно. Не обійшлося, звичайно, й без людських жертв: одна сторона втратила вбитими трьох, а клепівці — дванадцять чи тринадцять вояків...

До всього того, для характеристики побутового стану обслуговування червоного війська, треба ще додати, що, наприклад, ґудзики для одягу та шнурівки для черевиків — ці, такі життєво потрібні дрібʼязки для червоного вояка, місцева промисловість під совєтською окупацією почала продукувати тільки на другий рік окупації, тим часом, як портрети орденоносного золотопогонника Сталіна в мільйонах примірників було кинуто на окуповані терени вже на другий день окупації. Їх масово продукували в Берліні. Виробництво було налагоджене справді „стахановськими темпами"!...

Що то за кара — „повернення на родину?"

Найбільша кара, якої гірше смерти боявся червоний вояк — це загроза передчасного повернення на батьківщину — до Совєтського Союзу, до большевицького „раю". В чому справа? І де ще це в світі чувано, щоб людина, роками відірвана від рідної землі, від близьких, рідних і знайомих людей, безмежно знудьгована за рідним небом і землей, жахалася повороту туди, в рідні краї, жахалася швидкої зустрічі з усім дорогим і незабутнім?

А проте, так воно справді є. Вояк червоної армії — чи то рядовик, чи офіцер, чи навіть ґенерал — усі однаково воліли далі нудьгувати на чужині, заливаючи непереможну тугу за Батьківщиною горілкою, а додому не тільки не прагнули, а ще й вважали повернення туди за найлютішу кару...

Попробую з'ясувати цей дивний парадокс...

Коли, наприклад, на Батьківщину повертали інвалідів, ці нещасні добре усвідомлювали собі, що повертаються вони на собаче поневіряння. Рідний Совєтський Союз — це добре всім відомо — военними інвалідами аніяк не опікується. І в кращому випадку людині, що віддала на вівтар „отечества" ногу, руку, чи й те друге, заздалегідь усміхається єдина перспектива: з протягнутою другою рукою жебрачити, тиняючись по майданах міст і попід тинами в селах, щоб тільки достоту не згинути голодною смертю. Ані розумно організованої для калік праці, ані притулку, ані даху над головою, ані взуття, ані одягу, ані шматка хліба щоденного в формі якоїсь державної пенсії — годі було йому сподіватися. Та пенсія, яка за совєтським законом, належалась військовому інвалідові найвищої ступені, вистачала лише на те, щоб прогодуватися в місяці три-чотири дні...

Далі. Відомо, що червоноармієць прийшов у масі своїй на окуповані терени одягнений цілком по-совєтському: обдертий, босий, в неймовірно тісних сорочечках, що щільно облягали тіло, в ганчіряних обмотках на драних черевиках, і в славнозвісних пілотках. А взагалі в совєтській армії дозволялося червоноармійцям, замість пілоток, носити власні кашкети, самим собі до вподоби шити й перешивати одяг і взуття. Цей дозвіл був розрахований виключно на людське око: чужинці повинні бачити червоного вояка в пристойному, бодай зовнішньому, вигляді. А цього пристойного вигляду червоноармієць досягав великим напруженням усіх своїх матеріяльних спроможностей, включаючи сюди й згадувану вже „комуністичну смекалку".

І якщо такий вояк, так-сяк справивши собі пристойний верхній одяг і взуття, виїздив у чергову відпустку додому, він, при переїзді кордону рідних земель, на контрольному пункті в Брест-Литовську, мусів усе придбане з себе скидати, а одягатися суворо відповідно до форми: в пілотку, обмотки, сакраментальні, розраховані хіба на присмирення божевільних, стислі сорочки.

Крім того, коли хто виїздив на батьківщину, кожен мусів дати писане зобов'язання особливому Відділові армії, що він нічого вдома не розказуватиме, що діється на окупованій німецькій землі, як живе „нещасний" народ під ярмом капіталізму...

Приблизно в вересні 1945 року відбувалася друга черга демобілізації з червоної армії по 1921 рік включно. Залишилися в війську лише роки 1922, 1923 і 1924. За заведеним порядком, демобілізованим видавали документи в їхніх частинах. Але дуже скоро виявилося, що багато з демобілізованих, одержавши документи, дезертирували на місці, не бажаючи повертатися на совєтську батьківщину.

Під час організації на окупованих теренах підприємств, так званих „русіше гезельшафт-ів", підпорядкованих російським об'єднанням, демобілізованим червоноармійцям дозволено було ставати на працю до цих підприємств. Відчувши можливість легше з підприємства дезертирувати, щоб тільки не повертатись „на родину", червоні вояки, демобілізуючись, масово кинулись на ці підприємства, звідки незабаром масово почали й зникати. Тоді вступ демобілізованим на працю до таких підприємств було заборонено.

Широко вживалося, в боротьбі з масовим дезертирством і небажанням повертатись на батьківщину, і вже згаданого мною способу застрашування схильних до дезертирства вояків. Бралось якогось дезертира, колишнього червоноармійця, що нібито хотів сховатись на терені американської зони, був американською владою впійманий і повернутий совєтському командуванню, саджено його в спеціяльну автомашину — „чорний ворон" — і вожено на показ по всіх військових частинах.

(Кінець буде).

Спогади Олександра Кошиця

(Частина друга. Видавництво „Осередку Культури і Освіти", Винипег — Канада. Квітень, 1948 року. Стор. 272. Друком „Нового Шляху". Окладинка роботи арт.-маляра В. Баляса).

Друга частина „Спогадів" Олександра Кошиця охоплює життя і діяльність нашого геніяльного дириґента й композитора з часу закінчення ним київської Духовної Академії аж до 1919 р., коли він на чолі Української Республіканської Капелі виїхав у світове турне.

Отож, закінчивши курс духовної академії 7. липня 1902 року з науковим ступенем „кандидата богословія", Олександер Антонович міг одержати лише посаду... акцизного контрольора! Кандидат богословія — акцизний контрольор! Як це характеристично для „Матушкі Расеї". Майже два роки Олександер Антонович був акцизним контрольором, поки йому пощастило одержати посаду учителя співу у Ставропільській Єпархіяльній Школі і вже тут він включається до більш близької йому роботи збирання пісень на Кубані, яку вів майже три роки. З Ставрополя Кошиць був переведений до Тифлісу, а 29. 9. 1904 р. він одержує посаду вчителя співів у Київській духовній семінарії. Початок цього „самого бурного, самого трудного, але й самого щасливого" київського періоду не вносить великої зміни у життя Кошиця, бо вся енергія, всі сили, як і раніш, втрачались на боротьбу з казьонщиною й бюрократизмом „верноподдающіх" чиновників Російської Імперії. Лише осінь 1908 року, коли Кошиця запросили, як дириґента, до хору студентів університету Святого Володимира, треба вважати переможним моментом у всьому його житті. Великий майстер одержав у свої руки „великий і цінний в художньому відношенні інструмент — це хор студентів — велика вокальна маса першорядної якости". Хористи з першої ж проби своїм колективним чуттям зразу зрозуміли, яку художню силу являє собою їх новий дириґент і всю свою любов до музики, до пісні, до своєї організації перенесли й на свого дириґента. Міцно зеднавши свою долю, дириґент з хором почали відвойовувати належне собі місце. На конкурсі хорів у Києві 1909 року Хор Студентів здобуває першу премію і тим висувається на чільне місце в столиці України. У 1910 році Хор Студентів виступає на публичному випускному іспиті композиторської кляси, де співає „Тучу" — твір написаний Кошицем в останній рік науки в композиторській клясі школи Лисенка. Своїм виступом хор досягає того, що його дириґентові надають звання композитора. Восени того ж таки 1910 р. Кошиця запрошують до консерваторії вести клясу хорового співу, а в 1911 році за ініціятивою студентів організовується хор курсисток, що мав у свойому складі більш двох-сот молодих, свіжих, жіночих голосів. Такий великий успіх хору та його дириґента занепокоїв університетську владу, бо це ж був „той час реакції — коли студенти вважались „унутреннім ворогом" держави. Почалися репресії збоку університетської влади. Ці утиски ще тісніше звязали хор з дириґентом, створили ще більш сприявливий грунт для праці.

„Багато молодих, розумних, інтелігентних, бистроумних і веселих хлопців при безкорисній роботі утворювали таку приємну, веселу, товариську атмосферу, якої трудно пошукати деінде... І зараз через багато років, нехай мої найкращі побажання, моя вдячність і благословення супроводять кожний крок життя моїх милих, незабутніх друзів, хористів! Де вони, тепер?". („Спогади", стор. 129).

В 1912 році Олександра Антоновича запрошують до театру Садовського, а восени того ж року організується студентська симфонічна орхестра в складі 50 студентів-музикантів. Цим хор дав можливість своєму дириґентові включити всю музичну літературу для своєї роботи. Та тут сталась подія, що припинила дальший поступ у роботі. В 1913 році Росія святкувала 300-літній ювілей дому Романових. На ювілейний концерт був запрошений хор студентів, а він категорично відмовився виступати на цьому концерті, за що й був офіційно зачинений університетським начальством.

Яка ж була радість громадян столиці, коли через тиждень після [illegible] на стовпах [illegible], які сповіщали, що „професор міжнароднього права От. Ейхельман улаштовує концерт хору під керівництвом Ол. Ант. Кошиця". Концерт відбувся при переповненій залі, але за виконання на концерті „Прометея", муз. Стеценка хор був категорично заборонений, тепер уже поліційною владою. Тоді під орудою Кошиця починає свою діяльність Київське Хорове Товариство, в склад якого увійшов хор студентів, хор курсисток та симфонічна студентська орхестра. А весною 1914 року хорове товариство улаштовує концерт „Веснянок", що його співав хор у складі більш чотирьох сот голосів у супроводі власної симфонічної орхестри! По своїй силі, якості й художности виконання це був неперевершений мистецький колектив, що стояв поза всякою конкуренцією.

Якраз з цього колективу після останнього концерту колядок 9 і 12 січня 1919 року була створена за пропозицією Уряду молодої Української Народньої Республіки репрезентативна Українська Республіканська Капеля, що того ж року виїхала у світове турне. В той спосіб великий, кріпко спаяний спільною мистецькою роботою, захоплений одним творчим поривом Хор Студентів Університету Св. Володимира виніс на своїх плечах свого улюбленого дириґента, дав йому можливість удосконалюватись і весь час іти вперед у своїй роботі, чим створив передумови для найвідповідальнішої й головної роботи, що випала на долю Олександра Антоновича, а саме: показати світові найдорожчий скарб своєї батьківщини — українську пісню.

Отож, коли дві частини „Спогадів" Олександра Кошиця, що вже видані Осередком Культури і Освіти, цілком охопили період послідовного росту нашого геніяльного дириґента й композитора, то третя частина „Щоденник", що його ми так нетерпляче чекаемо, мусить нам розказати про той тріюмф української пісні, який покорив і зробив нашими друзями всі культурні нації світу.—(„Новий Шлях").

СИЛУ ГРЕЦЬКИХ ПАРТИЗАНІВ ОБРАХОВУЮТЬ НА 25,000.

Атени, 29. грудня. — Закордонні спостерігачі стверджують, що не зважаючи на великі зусилля грецького уряду, йому не пощастило зломити головної сили большевицької п'ятої колони в цій країні. Вважається, що Маркос розпоряджає тепер ще щонайменше 25,000 людей, що можуть бути використані до фронтової партизанської війни, тоді як загальну кількість вишколених п'ятиколонників, разом з „резервами" в Альбанії, обраховується на приблизно 40,000. Окремі турботи для Греції справляє замаскована комуністична п'ята колона, що веде підривну роботу в цілій країні.

КЕЙИ ЗРЕЗИҐНУВАВ З ОДНОГО МІНІСТЕРСЬКОГО ПОРТФЕЛЮ.

Париж, 29 грудня. — З добре поінформованих джерел тут заявляють, що премієр Кейй в найблищому часі задумує зрезиґнувати з посту міністра фінансів, щоб могти всеціло віддатися завданням премієра. Міністром фінансів мав би бути іменований теперішній бюдженовий секретар, Моріс Пече.

Про вину і кару і ще дещо

(Докінчення зі стор. 2-гої).

яли на сильних позиціях української державности. Були тільки одиниці з ясно і виразно скристалізованим національним обличчям. Серед революційного хаосу появились принадливі гасла нових російських патріотів, перемальованих на червоний колір. Вони стали полумям, яке обхопило чимало отих пересякнутих малоросійщиною українців. У тих полумях вони і згоріли. Але що говорити про них, коли з Галичини пішла ціла низка людей через Збруч, хоч вже мала виразно сформовану національну душу! Пішли і вони в найліпшій вірі служити українській справі.

Скрипник і Хвильовий побачили свою трагічну помилку. Будучи людьми послідовними спокутували свій гріх супроти батьківщини в такий спосіб, який вважали за найвідповідніший. Ніхто не збирається їх канонізувати як мучеників за українську, національну справу, як то пише Е. Більський. Ні! Вони є трагічними постатями у нашій кривавій історії. Так їх треба брати.

І ще одна жива, трагічна постать наших днів. Це автор Золотого Гомону і незрівнано гарної поеми „Скорбна Мати", написаної у поетичній візії в честь Богоматері. Невже поет так тяжко провинився супроти батьківщини? Чим? Тим що живе? Тим, що пише, у противагу до Золотого Гомону, дрібну, безвартісну халтуру, на те, щоби якось перейти крізь життя? Чи маємо право домагатися від поета заяви, що ламає перо? Большевицька справедливість діє дуже скоро і грунтовно. А життя то така цінність, що не кожний може добровільно його загубити. Це вже героїзм! А герої не родяться на камені, тільки на дуже урожайнім грунті, тай то не часто. Поети та науковці не конче мусять бути героями.

Ще найлекше статн пасивним героем. от як вояк на полі бою. Або як у совєтській дійсности: серед пізної ночі обступить ваше мешкання зграя енкаведистів, вривається до вашої домівки, забирає вас зі собою, замикає у задротовані товарові вози, тай ідете в світ за очі на неісходиму Сибір. Чи це героїзм? Ні — це жертва. Ґероїзм то активний чин, то самозапертя, самопосвята для вищої ідеї. Героїзм чину важкий і не кожна людина має моральну силу стати героем. То ж навіть св. Петро, в обличчу небезпеки, відрікається Христа! Українська земля видала героїв чимало. Чи оте слабосиле дівча, що стає в боєві ряди і складає батьківщині в пожертву своє молоде життя. Чи ота сіра сестриця-жалібниця, що молодим дівчатем відрікається розкошів світа в імя служби Великій Ідеї.

Або такий факт: НКВД забирає сина, а батька ставляє перед ділемму: Або кинеш свою церкву, або згине син. Батько уступає з поля бою, а син гине в льохах НКВД. Чи можна уявити собі ту страшну трагедію споневіряної людської душі? Щойно милосерна куля перериває жахливу трагедію. Я особисто волів би, щоби перша куля попала в серце режісера трагедії.

І ще одна засада римського світу, благородна і шляхотна, пригадується нам у тій хвилі: Про вмерлих не говорім нічого злого, хиба добре. Український нарід так чудово говорить: Хай з Богом спочиває. Про людину, яка вже стала перед маєстатом Найвищого Судді не говорім бодай зі злобою, не вишукуймо всіх її життєвих хиб. Памятаймо на Христові слова: Хто з вас без гріха, нехай перший кине каменем на мене. Особливо не кидаймо каменем вже тоді, коли історія ще не переслухала другої сторони, коли не розпитала живих свідків і не вияснила справжніх обставин. Сидячи безпечно за сімома горами і сімома морями і при повнім столі не вимагаймо героїзму від свойого ближнього, зацькованого гончими собаками, бо не всім дано бути героями.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

PAST SENIOR VICE COMMANDER
Col. B. T. Clayton Post 313, V. F. W.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АРНОЛД, ПА.

З ювилею на рятування скитальців.

Стараням українського горожанського Клюбу влаштовано бенкет з нагоди ювілею 25-літних членів дня 14. листопада ввечері у свому власному Народному Домі, який є гордістю української громади в Арнолд, Па. Предсідник Клюбу п. Ілля Деркач, покликав на товстмастра п. Михайла Пелца, котрий попросив о. Лехицького, пароха укр. прав. церкви, провести молитву. По молитві згадав товстмастер і за померших членів, а всі присутні вшанували їх память хвилиною мовчанки та повстанням з місць. Всі члени і гості забавлялись весело під час коли товтмастер представляв бесідників, що витали щиро так рухливу громаду, котра має чим гордитись, коли члени держаться кріпко своєї рідної організації і видержують аж до 25-ліття свого членства, а за їх витривалість Горож. Клюб нагоджує їх улаштованням в їх честь бенкету, врученням $25 бонду і звільненням їх від членської вкладки на ціле життя. До таких щасливців цього року належать: п. п. Михайло Лешковяк, Михайло Ґрацонь, Іван Сакал, Антін Гарачнак і Василь Коваль. На цей день також запрошено представника від Злуч. Укр. Доп. Комітету з Филаделфії, сподіваючись що при такій нагоді найкраще буде можна причинитись до зібрання більшої жертви на допомогу укр. скитальникам. І не завелася пані А. Андрусів, котру Доп. Комітет виделеґував з рефератом. Коли її покликано до промови, шановна бесідниця побажавши найкращого розвою Клюбові, зясувала вичерпуючо завдання Злуч. Укр. Допомогового Комітету і пекучу потребу допомогти українським скитальцям в переселенню їх сюди до Злучених Держав. Також новоприбувші скитальці інж. І. Когут і М. Шкурат немов доповнили в своїх промовах найпекучіші проблеми скитальців, яким тільки може багато помогти українське суспільство, що тут зажило вже від десяток років. Покликаний до слова п. Михайло Земледух візвав присутних до щедрої жертвенности, у висліді чого збірка принесла суму $149.30, при чому ще висказав надію, що крім цеї збірки сам Клюб зможе жертвувати $100 І справді внесок добр. М. Земледуха був попертий гучними оплесками всього членства і приявних гостей. По відтягненню $27 на розходи, вислано в сумі $222.30 до Злученого Укр. Доп. Комітету у Филаделфії.

Жертви зложили: П. Глубіш $10; по $5: М. Е. Різник, П. Т. Филипів, В. Прокопек, А. І. Балабан, І. Федан, Г. Зарічняк, П. М. Земледух, В. Бубел; Е. Лобур $3; по $2: В. Кузмиха, П. Яйко, Н. Федорінка, Р. Руснак, А. Руснак, М. Ній, П. Зелінський, І. Сакаль, о. Лехицький, П. Дубас, Ю. Модіюк, М. Капітуа, В. Пастерняк, П. Шкурат, І. Беднарчук, А. Лобур, М. Каршневич, П. Малик, П. Ренард, Р. Балабан, М. Бомбик, В. Собків, І. Сорока; по $1: К. Сакалюк, І. Лобур, Е. Модіюк, І. Земледух, Т. Шефтик, Л. Марійка, М. Мизюк, П. Каліновська, А. Каліновська, Ю. Фріканіс, Є. Дмитрів, А. Марійка, Т. Попович, В. Кузмиха, Д. Любінецький, Т. Климашко, Н. Різник, І. Сидорик, Н. Пелц, І. Сернюк, В. Васильовський, Т. Попович, П. Раквіц, П. Поступак, І. Поповіч, П. Біндас, П. Скочилас, О. Іва- П. Біндас, П. Скочилас, О. Іванчишин, І. Камінко, І. Пітик, П. Марійка, М. Ґрацонь, П. Коваль, Т. Гарачнак, М. Лешковяк, Н. Андрусів, І. Когут, І. Когут, І. Деркач, М. Пелц, М. Черим, П. Прокопек, А. Пітух, Л. Сорока, О. Зорина, Ю. Ґрацьо. Решта дрібними.

Присутна.

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

Листопалове Свято.

Дня 27. листопада українці з Милвил зібрались в Українському Домі, щоб вшанувати Перший Листопад 1918 р.

Святочний вечір відкрив голова громади п. М. Ключка, який у своєму вступному слові зазначив, що український нарід почавши від Хмельниччини веде змагання за свою незалежність. Доказом цього це 1-ший Листопад 1918 р. та сьогоднішня боротьба УПА. Повстанням з місць зібрані віддали честь полеглим героям.

Святочну програму виконали три члени Товариства „Самопоміч", відділ у Филаделфії, які приїхали на заклик громади.

Святочний реферат виголосив мгр. Дякі[illegible] мен. Зібрані з великою увагою вислухали доповідача, що в свойому слові передав історичний перебіг листопадових днів 1918 року. Говорячи про їх наслідки і значіння доповідач завважує, що коли б не було 1-го Листопада 1918 р., то не було б і 22. січня 1919 р. Листопадовий чин став символом кожнього українця патріота і сьогодні, де б він не був, не забуває відсвяткувати це дороге національне свято.

Слідуючий з черги, п. Осип Бакай, у свойому слові про „Боротьбу УПА" зясував зібраним, хто є ці люди, що своїми подвигами за залізною занавісою дивують цілий світ. Це наші вірні дочки і сини України, — наш цвіт, що бореться зі зброєю в руках за свободу народів і людини. Ми повинні бути разом із ними і помогти їм морально та матеріяльно, тоді можемо бути певними, що наші мрії здійсняться. Зворушливу і глибоку змістом деклямацію про „Бійців Свободи" передав п. Я. Медей. Дві деклямації виголосили дві активні членкині громади, які до сліз зворушили зібраних. Свято закінчено відспіванням українського національного гимну.

На заклик п. М. Ключки, голови громади, зібрані зложили добровільні датки на медикаменти для УПА.

Зложили по $5: П. Чопек, П. Венц; по $2: А. Купер, І. Деревляний, М. Мусій; С. Дьорка $1.50; по $1: Ф. Варжибок, Я. Хорощак, Ф. Бачинський, І. Микитюк, І. Романюк, В. Горінь, Н. Пелехатий, А. Кубик, М. Деревляна, П. Михалечко, Т. Мельничук, А. Романюк, П. Мармаш, С. Пелеханий, Н. Гнатюк, М. Михалечко, І. Зґуд, А. Колодчак, М. Гнатюк, С. Патен, М. Ключка, М. Язьвінська, М. Романюк, Т. Пелехата, Д. Романюк, П. Мармаш, Т. Мельничук, В. Бучинська, Є. Зеньчук, А. Гнатюк, Є. Мандюк, М. Горінь, С. Пелехата. Решта малими датками. Разом зложено $56.50. По відчисленню видатків переслано на медикаменти УПА $47.90.

Учасник.

НАЙБІЛЬША СЕНЗАЦІЯ 1948 РОКУ:—Президент Труман переміг у виборах у листопаді цього року, коли загально заповідали в Америці й в світі, що він певно провалиться. На картині бачимо президента Трумана в місті Кензас Сити, коли його повідомлено, що він зістав вибраний президентом на найближчу каденцію.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС. — **Річні збори** Тов. ім Ев. Коновальця, від. 238, відбудуться в неділю, 2. січня, в церковній залі, 136 Арлінгтон ул., зараз по відправі. Просимо всіх старших і молодших членів явитись на ці збори. Просимо приєднувати нових членів і вписувати свої діти до У. Н. Союзу. На зборах буде вибір уряду на 1948 рік і почуєте про важні діла від своїх урядників. — За уряд: В. Ярош, гол.; П. Попович, кас.; М. Давискиба, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 1. січня, в годині 10. рано, в церковній галі на Рузвелт Еве. На порядку дня звіт уряду і контролі та **вибір уряду** на 1949 рік. Напоминаємо іще раз довгуючих членів, щоби заплатили свій довг, бо інакше Тов. не вишле за них розмету в січні. — За уряд: І. Савчак, Н. Крупа, І. Маркович.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 209, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в суботу, 1. січня, в годині 6. ввечір, в церковній галі. Просимо членів прийти на означений час. — За уряд: М. Вадяк, предс.; Й. Ґінда, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — **Річні збори** Бр. св. Василія Великого, від. 364, відбудуться в суботу, 1. січня, в годині 1. пополудні, в Українськім Домі на іст сайд, 3161 Е. 93. вул. Просимо всіх членів прийти на час, бо є важні справи до вирішення. Також буде звіт фінансовий і контролі та вибір уряду на 1949 рік. — Г. Кукіз, предс.; С. Крефт, кас.; Й. Стойка, рек. секр.; І. Сподар, фін. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Українська Січ, від. 39, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 2. січня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на час, особливо просимо молодих членів прийти на ці збори, вислухати звіту за минулий рік, який дасть контроля. На зборах буде вибір уряду на 1949 рік. — За уряд: О. Шмокалюк, предс.; В. Осохівський, фін. секр.; І. Пігуляк, кас.; А. Яворський, рек. секр.

ПОШУКУВАННЯ

СУЛИМ (дівоче) ОЛЕНА

село Камінка-Старе Село, повіт Рава Руська, воєв. Львів, замешкала коло або в Ню Йорку. Хто про неї знає, або вона сама, прошу зголоситися до:

PAUL PANKIW,
St. John's Church,
Waynesville, N. Carolina.

ТАРЗАН, ч. 2001. Сила розлюченого слона.

Коли Ґомбу кинувся розлючений до джунглів, Тарзан побіг за своєю линвою з трави і кинувся в погоню.

Позбавлений прав Ґомбу перебігав в бішенім гніві джунглі...

...і залишав за собою замотаний слід, за яким було важко слідкувати.

Вкінці Ґомбу добився до молої поляни і кинувся стрімголов до самітного дерева, яке стояло по середині.